

**Pandangan Hidup Orang Sunda dan Nilai Etnopedagogik
dalam Teks Sisindiran yang ada di Sanggar Seni Gapura Emas
Desa Nagrak Selatan-Sukabumi ¹⁾**

Siti Mutiara Fhadilathusy²⁾

*Program Studi Bahasa dan Budaya Sunda, Pascasarjana Universitas Pendidikan
Indonesia*

Bandung, Indonesia

Email: mutiarafhadila@gmail.com

Abstrak

Penelitian yang berjudul “Pandangan Hidup Orang Sunda dan Nilai Etnopedagogik dalam Teks Sisindiran yang ada di Sanggar Seni Gapura Emas Desa Nagrak Selatan-Sukabumi” ini di latar belakang oleh kebudayaan masyarakat yang semakin ditinggalkan. Bertujuan untuk: (1) menginventarisasi sisindiran-sisindiran yang ada di Sanggar Seni Gapura Emas, (2) mengetahui struktur puisi sisindiran, (3) mengetahui pandangan hidup orang Sunda melalui teks Sisindiran, (4) mengetahui nilai etnopedagogik dalam sisindiran. Metode yang digunakan dalam penelitian ini yaitu metode kualitatif deskriptif dengan teknik pengumpulan data melalui studi pustaka, wawancara, observasi, dan dokumentasi. Hasil yang dicapai mengenai sisindiran di Sanggar Seni Gapura Emas adalah. Satu, ditemukannya klasifikasi dalam struktur puisi mengenai imaji, simbol, musikalitas, suasana, tema, dan gaya bahasa. Dua, ditemukannya empat kategori pandangan hidup orang Sunda yaitu manusia ke pribadi, manusia dalam lingkungan masyarakat, manusia sebagai makhluk Tuhan, dan manusia dalam mencapai kesempurnaan lahir. Tiga, ditemukannya 12 nilai etnopedagogik: (1) kejujuran, (2) pendidikan, (3) tanggungjawab, (4) kewajiban, (5) sikap dan sifat, (6) keagamaan, (7) tolong menolong, saling menghormati, (8) saling mengingatkan, (9) kesehatan, (10) kehidupan pengantin, (11) kesetiaan, dan 12) sunatan.

Kata kunci: *sisindiran, pandangan hidup, etnopedagogik.*

---

¹⁾Tesis ini di bawah bimbingan Dr. Retty Isnendes, S.Pd., M.Hum. dan Dr. Ruswendi Permana, M.Hum.

²⁾Mahasiswa Sekolah Pascasarjana Prodi Pendidikan Bahasa dan Budaya Sunda UPI Angkatan 2015.

**VIEW OF LIFE OF THE SUNDANESE AND ETHNOPEDAGOGIC
VALUE WITHIN *SISINDIRAN* TEXT INSIDE GAPURA EMAS ART
GALLERY SOUTH NAGRAK VILLAGE-SUKABUMI¹⁾**

Siti Mutiara Fhadilathusy²⁾

*Sundanese Language and Culture Study, Postgraduate Program of Indonesia University
of Education*

Bandung, Indonesia

Email: mutiarafhadila@gmail.com

Abstract

The study, entitled “View of Life of The Sundanese and Ethnopedagogic Value within *Sisindiran* text inside Gapura Emas Art Gallery South Nagrak Village-Sukabumi” is motivated by the abandoned society culture. It aims at: (1) inventoring the satires that exist in Art Studio of *Gapura Emas*, (2) knowing the structure of *sisindiran* (3) knowing the perspective of life of Sundanese through *Sisindiran* text, and (4) knowing the value of *ethnopedagogic* in *Sisindiran*. The method used in this research is descriptive qualitative method with the data collection techniques through literature study, interview, observation, and documentation. The results are about *sisindiran* in Art Studio of *Gapura Emas* that are: first, the discovery of classification in poetic structures concerning images, symbols, musicality, atmosphere, themes, and language styles; second, the discovery of the four categories of perspective of life of the Sundanese, that are the category of human to personal, the category of humans in the community, the category of humans as God's creatures, and the category of humans in achieving natal completeness; third, the discovery of 12 ethnopedagogic values: (1) honesty, (2) education, (3) responsibilities, (4) obligations, (5) attitudes and qualities, (6) religious, (7) helping each other, mutual respect, (8) warning each other, (9) health, (10) the bride's life, (11) loyalty, and (12) circumcision.

Key words: *sisindiran, view of life, ethnopedagogic.*

---

¹⁾This thesis is under guidance of Dr. Retty Isnendes, S.Pd., M.Hum. and Dr. Ruswendi Permana, M.Hum.

²⁾The student of Post Graduated Program of Sundanese Language and Culture, Indonesia University of Education 2015.

**Sawangan Hirup Urang Sunda jeung Ajén Étnopédagogik
dina Téks Sisindiran nu aya di Sanggar Seni Gapura Emas
Désa Nagrak Selatan-Sukabumi ¹⁾**

Siti Mutiara Fhadilathusy²⁾

*Program Studi Bahasa dan Budaya Sunda, Pascasarjana Universitas Pendidikan
Indonesia*

Bandung, Indonesia

Email: mutiarafhadila@gmail.com

Abstrak

Panalungtikan anu dijudulan “Sawangan Hirup Urang Sunda jeung Ajén Étnopédagogik dina Téks Sisindiran nu aya di Sanggar Seni Gapura Emas Desa Nagrak Selatan-Sukabumi” ieu dikasangukungan ku sabab kabudayaan masarakat nu beuki lila beuki ditinggalkeun, miboga tujuan pikeun: (1) ngainventarisasi sisindiran-sisindiran nu aya di Sanggar Seni Gapura Emas, (2) mikanyaho struktur puisi sisindiran, (3) mikanyaho sawangan hirup urang Sunda ngaliwatan téks sisindiran, (4) mikanyaho ajén étnopédagogik dina sisindiran. Métoeu nu digunakeun dina ieu panalungtikan nyaéta métoeu kualitatif déskriptif ngagunakeun téhnik ngumpulkeun data ngaliwatan studi pustaka, wawancara, obsérvasi, jeung dokuméntasi. Hasil ngeunaan sisindiran di Sanggar Seni Gapura Emas nyaéta. Hiji, kapaluruhna klasifikasi dina struktur puisi ngeunaan imaji, simbul, musikalitas, suasana, téma, jeung gaya basa. Dua, kapaluruhna opat katégori sawangan hirup urang Sunda nyaéta manusa ka dirina pribadi, manusa ka papada manusa, manusa ka Pangéran, jeung manusa dina ngahontal kasugemaan lahir. Tilu, kapaluruhna 12 ajén étnopédagogik: (1) kajujuran, (2) atikan, (3) tanggungjawab, (4) kawajiban, (5) sikep jeung sifat, (6) kaagamaan, (7) silih tuntungan, silih ajénan, (8) silihmiéling, (9) kaséhatan, (10) kahirupan pangantén, (11) kasatiaan, jeung (12) ajén dina sunatan.

Kecap galeuh: *sisindiran, sawangan hirup, étnopédagogik.*

---

¹⁾Tesis ini di bawah bimbingan Dr. Retty Isnendes, S.Pd., M.Hum. dan Dr. Ruswendi Permana, M.Hum.

²⁾Mahasiswa Sekolah Pascasarjana Prodi Pendidikan Bahasa dan Budaya Sunda UPI Angkatan 2015.